

PÉTER DEMÉNY (n. 1972) este scriitor, poet, traducător, publicist, profesor la Facultatea de Litere a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca și redactor la revista literară *Látó* din Târgu-Mureș. A publicat de-a lungul timpului poezie, proză, eseuri, studii critice și publicistică literară. Semnează traduceri în maghiară din Nichita Stănescu, Gabriel Liiceanu, Ștefan Bănuțescu, Ioan Es. Pop, Ștefan Borbely, Alexandru Ivăsiuc, Constantin Țoiu și Eugen Uricaru. În limba română publică eseuri, articole și versuri în *Observator cultural*, 22, *Bucureștiul cultural*, *Ziarul de duminică*, *Apostrof*, *Teatrul azi*, *Corso* și pe platformele online *LiterNet.ro* și *Literomania*.

Péter Demény

Splendidul mistret

Traducere din maghiară de
KOC SIS FRANCISKO

DEMÉNY, PÉTER

Splendidul mistreț / Péter Demény ; trad. de Kocsis Francisko. -

București : Curtea Veche Publishing, 2020

ISBN 978-606-44-0631-6

I. Kocsis, Francisko (trad.)

821.511.141

ISBN epub: 978-606-44-0632-3

ISBN mobi: 978-606-44-0633-0

Carte publicată și în ediție digitală

Redactor: Anca-Maria Pănoiu

Corector: Alina Rudeanu

Tehnoredactor: Chirachița Dogaru

CURTEA VECHÉ PUBLISHING

str. Aurel Vlaicu nr. 35, București, 020091

redacție: 0744 55 47 63

distribuție: 021 260 22 87, 021 222 25 36, 0744 36 97 21

fax: 021 223 16 88

redacție@curteaveche.ro

comenzi@curteaveche.ro

www.curteaveche.ro

PÉTER DEMÉNY

Vadkanmogyós

Copyright © Péter Demény, 2017

Ediția în limba maghiară a apărut în 2017,

la Lector Kiadó.

© CURTEA VECHÉ PUBLISHING, 2020

pentru prezenta versiune în limba română

I

Asta înseamnă pentru voi fericirea? Să miros duhorile unui bătrân? am strigat și mi-am luat zborul prin fereastră. Asta era unica posibilitate înainte de a mă constrânge la ceva cu care nu aveam nicio legătură, la fel cum m-au obligat cândva la viața asta, când m-am născut; era unica posibilitate, miraculoasă însă, m-au și admirat destul pentru ea și, de ce aș nega, chiar că trebuie să fi fost uluitor, trebuie să fi fost uimitor cum, deși om, dar pe jumătate pasăre deja, binecuvântată cu darul zborului, am ieșit pe fereastră și acolo, cu ajutorul curenților de aer, mi s-a despletit treptat părul minunat, ținut mereu în strânsoarea cozilor în castel, deși în realitate își dorea neconținut să scape

din frâu, și m-am despletit și eu, eul meu adevărat, pentru că întotdeauna am considerat că eul meu adevărat e această minunată pasăre aurie, cea care se poate bucura, deși nu are niciun motiv de bucurie, poate fi liberă, deși viața nu-i altceva decât robie legată de glie, care îngăduie doar infima fericire a fâlfăitului de aripi; pluteam, pluteam spre cer, de parcă nici ca pasăre nu eram una, stol întreg, așa cum nici ca om nu eram unul, iar astăzi am ajuns să cred că și din pricina asta nu puteam fi fericită și poate de aceea am avut parte de o fericire de alt fel, una cum nu pot resimți cei în care nu locuiește o pasăre.

În mine, de multă vreme deja, e o sfâșietoare, o imensă liniște.

Bietul meu Diego! De când nu te-am văzut, nu mai zbor.

La început doar mă zbăteam, loveam aerul, deși aș fi vrut să lovesc cerul, dacă tot nu puteam s-ajung până la Dumnezeu,

căci distanța până la el e de nestrăbătut, nu există atâtea bătaii de aripi câte te-ar putea duce până la el, deși câteodată, ca și acum, chiar că m-aș fi așezat măcar pe pervazul lui, dacă nu mi-ar fi îngăduit să intru în cameră; dacă până la el nu-i chip s-ajung, măcar până la cer, imploram și strigam, în sinea mea, desigur, și puteam fi cu adevărat fericită dacă, precum regele de odinioară, care a pus să fie biciuită marea, puteam face același lucru cu cerul, deși cu certitudine marea a tălăzuit în continuare de parcă nici nu i-ar fi plesnit suprafața; mă zbăteam ca o muscă într-un pahar, și cu adevărat eram prinsă înăuntru, n-aveam nici aer, mă simțeam de parcă aș fi fost într-adevăr într-un pahar imens, oricât de mare ar fi spațiul interior, omul simte totuși că se sufocă, îl apasă ceea ce nu există, care există prin faptul că lipsește, care există cumva prin contururile sale, prin faptul că-i zărești limitele; mă zbăteam și mă zbăteam, șuieram ca

pădurea în furtună, și n-a rămas copac neatins în mine, totul era mângos, fulgere îmi brăzdau noaptea, trosneau și pocneau cren-gile, apa de pe frunze cădea cu stropi mari, animalele fugeau îngrozite; a venit apoi vremea liniștirii, furtuna se domolea treptat, poate am înțeles că nu se poate face nimic, pentru că cine vine pe lume, acela trebuie să trăiască în această lume, în acest pahar mizerabil, cu pereți de sticlă, din care poți privi în afară, dar n-ai cum să știi spre ce și mai ales de ce, de ce, de ce, dacă tot nu poți zbura afară din el.

Nefiresc e și faptul – dar, în fond, nu-i deloc nefiresc, ci mi-e caracteristic, dar dacă ceea ce mi-e caracteristic era numit până și de părinții mei ca fiind neobișnuit, dacă nu de-a dreptul straniu! – deci e nefiresc că nu mi-a fost niciodată teamă, deși cetatea noastră, acest întunecat cuib de ciori, era așezată la înălțimea de 2 973 de picioare pe Wunde, cum plin de mândrie le spunea

tatăl meu tuturor, deși puțin rușinat oarecum față de cei cărora le spunea, de parcă mândria și vulnerabilitatea n-ar fi interdependente, deci nu mă temeam, nici prin cap nu-mi trecea să mă tem, și dacă cineva mi-ar fi spus că ar trebui să mă tem, m-aș fi uitat la el cu mirare, căci ce contează dacă sunt 1 000 de picioare, 500 sau 2 000, și, de altfel, dacă cineva e menit zborului, cum să nu supraviețuiască prăbușirii?

După această zbatere neliniștită, îngrozită, rebelă, a urmat un zbor domol cu leneșe bătăi de aripi; nu neg, începea ca o resemnare, aș fi plâns, dacă o pasăre ar ști să plângă, aș fi zburat o vecie așa; dar nu, nu așa, totuși, a venit clipa liniștirii, inima nu mi se mai zvârcolea atât de sălbatic, ar fi vrut numai să se rupă, apoi nici măcar asta, am scăpat, definitiv, revenind cu totul acolo de unde mi-am luat zborul, nu mai eram eu, ci pasărea aceea care puteam să fiu și care sunt din ce în ce mai mult, deși

e și asta împotriva mea, simt că voi înnebuni, aud şuierând aripile corbilor mei, dar ce să însemne acest *împotriva*, cine spune că omul e om până nu i se întunecă mintea, oare nu tocmai această întunecare e adevărata ascuțime de minte, nu știu, știu doar că în clipa aceea, pe care o aștept cu prea multă nerăbdare ca să nu mă tem de ea, nu numai că le voi auzi aripile, dar vor încerca să mă și ciupească cu pliscul, iar acest ceva care e important numai pentru mine, dar mai important decât orice, nu voi reuși să-l descriu, pentru că nu voi mai fi în starea aceea, când eram *eu*, care sunt acum, deși cât de mult mi-ar plăcea să nu fiu eu. Și tocmai acest lucru îmi plăcea la zbor, că uitam atât de repede că trăiesc, într-un ceas, două, deși acolo, în apropierea cerului, în acel infinit inaccesibil, totul se schimbă, inclusiv timpul, să rămânem la ce am spus, am uitat repede că trăiesc o viață de om, croită de deciziile altora, o iluzie îngrădită de jur

împrejur, în care minciuna e numită iubire, și fac asta cu atâta ardoare, încât îl pot păcăli până și pe cel care știe ce minciună gogonată spun, deși în cazul acesta nici n-a fost vorba despre iubire, ci doar despre splendidul peșitor, care e pe placul părinților mei, deci e evident că va fi potrivit pentru mine, se puneza zălog pe calea fericii mele principele unei țări îndepărtate, mică, dar independentă și înfloritoare, de parcă eu aș fi jinduit la țări independente și înfloritoare în loc să-mi doresc ca ființa care mă mângâie s-o și simt acolo, în locul acela, despre care nici nu știam că există, că se află în mine, în trupul acesta trecător și schimbător, în această pasăre umană, ca să pot zbura, în sfârșit, nu numai de la vreo cruntă dezamăgire, ci și de la cu totul altceva.

Omul acela era cu numai douăzeci și cinci de ani mai în vârstă decât mine, e formularea tatei, de parcă un cuvânt și-ar putea reda speranța de care te-au depozitat

pe veci, și pentru nimic în lume n-ar fi spus bărbat, pentru că atunci ar fi trebuit să se gândească, poate, că va trebui să-i dau cui-va trupul meu, cui-va pe care nu l-am văzut niciodată, care nu ne cunoaște nici măcar limba și care, după tot felul de ritualuri, va pătrunde în mine ca un proprietar de drept, nu-l voi putea nici măcar refuza: o proprietate să nu se împotrivescă, ci să se bucure că e apreciată. Am murmurat atunci lucruri de-a dreptul groaznice în mine, în prima fază a zborului, i-am blestemat pe tata și pe mama care, dacă blestemul s-ar fi împlinit, ar fi murit mult mai repede decât altminteri, atunci n-aș fi regretat dacă piereau, dar astăzi deja știu că din același motiv și în aceeași măsură erau nevinovați și vinovați: m-au închis pe mine în lumea aceea prin ai cărei pereți de sticlă ei nu puteau răzbate cu privirea, așa că nici nu puteau avea habar că există o altă lume; iar cine nu vede nici nu vrea să vadă; am sperat, dar numai după

primele zboruri, desigur, că-mi vor observa zborurile și astfel, chiar și treptat, chiar și nesfârșit de încet, vor înțelege totuși că fata lor e altfel decât ei, și dacă e altfel, atunci lumea aceea există, de acolo am venit în urmă cu douăzeci de ani, din lumea aceea diferită; dar nu aveam ce spera, când iubita mea guvernantă, Mademoiselle Odile, a murit, mi-am luat și atunci zborul din sala armelor, acolo mă duceau întotdeauna când în viața mea intervenea o răscruce, la moartea lui Odile și deopotrivă moartea mea, pentru că nu puteam interpreta nicidecum altfel clipa aceea în care am aflat că voi fi mireasa principelui Nicolaus, mi-au dat vestea și mi-am luat zborul pe fereastră țiuind, nu mă interesa nimic, și-n nepăsarea asta, în fine, le semănam nefericiților mei părinți.

Pe Odile am iubit-o, pentru că era nebună, ca mine, umbla peste tot cu un evantai galben, nu-i păsa de pădure, și mai ales

de oameni, căci pădurea tăcea, mai exact: vorbea cu totul altfel decât lumea, lumea aceea la care se refereau mereu mama și părintele meu, ce o să zică lumea, ce vor spune oamenii, ce-mi păsa mie cine ce va spune, când, în timp ce toată viața mea, exceptând o perioadă extrem de scurtă, se scurgea totuși sub semnul acelor puncte de vedere cu care nu aveam nimic în comun, și nici Odile nu avea, scâlâmbă se împiedica în pădure, păsărică! striga fericită, ultima silabă o striga scurt și înalt, niciodată n-o părisea dulcele ei franțuzism, și asta îi stătea foarte bine, ferigă!, striga altădată, striga tot timpul, chicotea, chiuia de fericire, nici nu înțelegeam de ce-i atât de fericită, poate pentru că eu nu puteam fi, Dumnezeu îi pedepsește pe cei care așteaptă ceva de la el, care se bazează pe el, nu-i voie să te bazezi pe el, să aștepți sau și mai rău, să te aștepți, pe el trebuie, pur și simplu, să-l înțelegi, și nu doar atât, trebuie să accepți ce ți se

întâmplă prin el, iar fericirea nu trebuie s-o cauți, ci s-o întâlnești în tine însuți, iar Odile a găsit-o, știa să se bucure de orice, dar nici nu-i bun acest *știa*, nu exista în ea nimic preștiut, nicio intenționalitate, plutea prin pădure cu micuța pălărie albastră, se clătina pe picioare printre copaci de parcă nici n-ar fi știut unde se află, dispărea câte-o jumătate de oră, aproape muream de frică, atât de mult mă temeam pentru ea, apoi năvălea râzând și țipând sau mai degrabă apărea împleticită de undeva, pasărea presură!!! striga cu vitalitate, iar r-urile erau atât de aristocrat franceze, deși nu-i păsa câtuși de puțin de aristocrați și aristocrația lor, cu nimeni n-am râs mai mult de cele două figuri ridicole, care erau mama și tata, odată și-a făcut apariția din pădure gonind pe spinarea unui mistreț, am încremenit de-adevăratelea, colții!!! mistrețului!!! a șuiert Odile, și încă ceva, dar nu puteam auzi totul, niciodată n-am mai văzut ca un